

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/10/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213201173
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1213201173.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave vo veci starostlivosti o maloletú H. C., nar. X.XX.XXXX, bytom u navrhovateľky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Malacky, Záhorácka č. 2942/60A, dieťa rodičov: matka B. C., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom E. L. Z. H., H.X., C., E. Č.. XX a otec Z. C., nar. XX.X.XXXX, bytom C., R.Á. Č.. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Zlaticou Višňovskou, so sídlom Bratislava, Líščie Nivy č. 23, o návrhu navrhovateľky B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., V.. X. Č.. XXX/XX, na zverenie maloletej do jej pestúnskej starostlivosti, o odvolaní matky a otca maloletej proti rozsudku Okresného súdu Malacky č. k. 8P/260/2013-80 zo dňa 21.1.2014, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Malacky č.k. 8P/260/2013-80 zo dňa 21. januára 2014 **zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.**

odôvodnenie:

Okresný súd Malacky rozsudkom č.k. 8P/260/2013-80 zo dňa 21.1.2014 zveril maloletú H. C., nar. X.XX.XXXX do pestúnskej starostlivosti B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom V.. X. Č.. XXX/XX, Z.. Pestúnke uložil povinnosť poskytovať maloletej H. osobnú starostlivosť, vychovávať ju, zastupovať maloletú pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy a rozhodovať o spôsobe zdravotnej starostlivosti maloletej, spravovať majetok maloletej v bežnej miere, v prípade nezhody maloletej, požiadať o súhlas súdu. Okresný súd uložil otcovi maloletej povinnosť prispievať na výživu maloletej H. výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona v danom čase mesačne, ktoré bude zasielať na účet ÚPSVaR Malacky, so sídlom Záhorácka ul. č. 2942/60A, vždy do 15 dňa v mesiaci vopred počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. Rovnakú povinnosť okresný súd uložil matke maloletej. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Okresný súd rozhodol na základe návrhu navrhovateľky B. N., nar. XX.XX.XXXX na zverenie maloletej do jej pestúnskej starostlivosti, ktorý bol doručený Okresnému súdu Bratislava II dňa 18.1.2013 a ktorým sa navrhovateľka domáhala, aby súd zveril maloletú H. do jej náhradnej osobnej starostlivosti a rodičov zaviazal prispievať na výživu maloletej výživným. Podaním doručeným okresnému súdu dňa 13.3.2013 zmenila navrhovateľka svoj návrh a žiadala, aby jej súd zveril maloletú H. do pestúnskej starostlivosti. Navrhovateľka je zapísaná v zozname žiadateľov, ktorý majú záujem stať sa pestúnom a maloletá H. je od 7.10.2011 zaradená do zoznamu detí čakajúcich na pestúnsku starostlivosť, od 17.2.2012 je maloletá umiestnená v profesionálnej rodine navrhovateľky a medzi navrhovateľkou a maloletou sa vytvoril citový vzťah. Okresný súd Bratislava II uznesením č.k. 59P/8/2013 zo dňa 25.3.2013 preniesol svoju miestnu príslušnosť na Okresný súd Malacky a uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.8.2013. Otec maloletej vyjadril súhlas s návrhom s tým, že došlo k dohode s otcom maloletej a pestúnkou ohľadom stretávania sa s maloletou, ktoré bude prebiehať po vzájomnej dohode. Matka maloletej s návrhom súhlasila a kolízny opatrovník sa k návrhu navrhovateľky pripojil, výživné navrhol určiť minimálne v zákonnej výške, vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav matky, ktorá nie je schopná

dosahovať žiaden príjem a tiež vzhľadom na súčasnú situáciu otca, ktorý bude mať sťažený prístup k zamestnaniu. Navrhovateľka v návrhu uviedla, že o maloletú sa v súčasnej dobe stará a plnú osobnú starostlivosť o maloletú zabezpečuje od jej príchodu do Detského domova Macejko a to od 17.2.2012 ako profesionálny rodič detského domova. Maloletá je zdravá a nemá s ňou žiadne problémy, navrhovateľka je vydatá a o maloletú sa stará spoločne so svojim manželom a má ešte 2 synov. Okresný súd prejednal vec podľa § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti matky maloletej, ktorá sa nedostavila bez ospravedlnenia na pojednávanie, nežiadala o odročenie pojednávania a nežiadala vykonať ďalšie dôkazy. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s uznesením zo dňa 22.7.2013, ktorým bola maloletá predbežne zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, výsluchom prítomných účastníkov konania, vyjadrením matky doručeným súdu dňa 12.12.2013, listinnými dôkazmi a to rodným listom maloletej, rozhodnutím ÚPSVaR Bratislava zo dňa 26.2.2013 o zapísaní navrhovateľky do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť, potvrdením o zdravotnom stave navrhovateľky, výpisom z registra trestov, potvrdením o zdravotnom stave maloletej, správou ÚPSVaR Malacky o navrhovateľke a ďalšími písomnými dokladmi, na základe ktorých súd zistil, že maloletá je v priamej osobnej starostlivosti navrhovateľky, s ktorou žije v rodinnom dome v Malackách a je zdravá. Navrhovateľka je vydatá, s manželom a 2 synmi a maloletou žije v rodinnom dome, ktorý je v ich BSM. Je zamestnaná ako profesionálny rodič v Detskom domove Macejko. V súčasnej dobe je na materskej dovolenke s maloletou H.. Manžel navrhovateľky je zamestnaný ako supervízor v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s. a pripravuje sa na pestúnsku starostlivosť. Ich starší syn je zárobkovo činný a mladší syn študuje na strednej škole. Súd v odôvodnení rozhodnutia tiež uviedol, že rodičia maloletej už dlhodobo nezabezpečujú osobnú starostlivosť o maloletú. Otec a jeho rodina sa o maloletú zaujíma. Otec bol v období od 20.10.2011 do 16.1.2014 vo výkone trestu odňatia slobody pre prečin ublíženia na zdraví a počas tohto obdobia sa zaujímal o maloletú pravidelne písomnou formou. Bol prepustený na slobodu na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 1Nt/16/2013 zo dňa 8.10.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/146/2013 zo dňa 16.1.2014. V súčasnosti žije so svojím otcom v obci Čataj a hľadá si zamestnanie. Matka maloletej po nástupe otca do výkonu trestu odňatia slobody nezvládala starostlivosť o maloletú a po umiestnení maloletej do Detského domova Macejko nastúpila na výkon trestu odňatia slobody s ukončením trestu dňa 18.10.2012. V minulosti bola odsúdená pre krádež a výtržnosť, bola drogovou závislá, má diagnostikovanú polymorfnú toxikomániu a nešpecifikovanú schizofréniu, od 8.1.2014 bola hospitalizovaná v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela. Po skončení výkonu trestu bola maloletú v detskom domove niekoľkokrát osobne navštíviť a inokedy sa informovala aj telefonicky. Na základe takto zisteného skutkového stavu a v súlade s ust. § 48, § 49, § 50, § 51, § 62, § 75, § 76 a § 77 Zákona o rodine súd dospel k záveru, že zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky je v záujme maloletej. Pri rozhodovaní maloletej prihliadol na existenciu objektívnej potreby úpravy práv týkajúcich sa osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, súd zistil, že rodičia nezabezpečujú osobnú starostlivosť o maloletú a matka je hospitalizovaná na psychiatrickej klinike pre svoj nepriaznivý zdravotný stav a sociálnu situáciu a na jeho výživu neprispieva. Otec bol dňa 16.2.2014 prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, na výživu maloletej neprispieval pre nepriaznivú sociálnu situáciu a v súčasnosti nemá vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú. Súd zohľadnil osobné pomery navrhovateľky, jej zdravotný stav, jej vzťah k maloletej. Navrhovateľka sa riadne stará o potreby maloletej, žije usporiadaným spôsobom života, jej rodinné a sociálne prostredie je vhodné na výchovu maloletého dieťaťa. Je spôsobilá naďalej vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Preto súd rozhodol o zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky. V súlade s ust. § 62 Zákona o rodine súd uložil rodičom maloletej prispievať na jej výživu v minimálnom rozsahu, tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

Proti rozsudku okresného súdu zo dňa 21.1.2014 podala odvolanie matka maloletej, ktorá žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že odvolací súd uloží okresnému súdu preveriť závažné skutočnosti uvedené v podanom odvolaní alebo žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a návrh navrhovateľky zamietnuť. V odvolaní matka uviedla, že dňa 10.3.2014 jej bol doručený rozsudok, ktorým bola maloletá zverená do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky. Podáva odvolanie, pretože s rozhodnutím súdu nesúhlasí. Uviedla, že v priebehu prvostupňového konania sa nezúčastňovala pojednávaniu, nakoľko všetok čas, silu a energiu venovala tomu, aby sa jej zdravotný stav zlepšil a stabilizoval v takej miere, aby sa mohla opäť zaradiť do riadneho života a postupne sa pripraviť na prevzatie starostlivosti o maloletú. Domnievala sa, že zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti je v prospech maloletej a teda, že je to lepšie riešenie ako detský domov. Nemala dostatok

informácií a vedomostí o dôsledkoch zverenia maloletej do pestúnskej starostlivosti a myslela si, že aj po zverení do pestúnskej starostlivosti sa bude môcť s maloletou pravidelne stretávať a po zlepšení jej zdravotného stavu a sociálnej situácie bude môcť riadne prevziať výchovu maloletej. Z ústavnej liečby bola prepustená v deň vydania prvostupňového rozsudku a otec maloletej ju ubezpečoval, že všetko je v poriadku, s maloletou sa budú stretávať, nakoľko to pestúnka na pojednávaní opakovane otcovi maloletej prisľúbila. V súčasnosti však okamžite po tom ako sa chceli s dcérou stretnúť, zmenila pestúnka svoj postoj a odmietala im umožniť pravidelné stretávanie sa s maloletou. Preto okamžite kontaktovali právnu zástupkyňu otca maloletej, ktorú požiadali o pomoc a tiež kolíznu opatrovníčku ÚPSVaR v Malackách. Po opakovaných telefonických rozhovoroch s pestúnkou sa podarilo dohodnúť spoločné stretnutie s kolíznou opatrovníčkou, za účasti ktorej sa im podarilo s pestúnkou dohodnúť, aby sa s dcérou stretávali aspoň 1 krát v týždni 1 a pol hodinu v priebehu 1 mesiaca s tým, že ďalšie stretávanie následne dohodnú. Na stretnutiach bola vždy prítomná pestúnka, ktorá mala možnosť vidieť, ako dcérka na nich ako rodičov reaguje a ako sa jej venujú. Počas týchto stretnutí si nevšimli, že by dcérka mala nejaký problém a aj pestúnka sa vyjadrila, že stretnutia prebiehali v poriadku. Keď boli na poslednom dohodnutom stretnutí pestúnka od nich chcela, aby podpísali dohodu, podľa ktorej by sa počas ďalších 4 mesiacov stretávali s dcérou iba raz do týždňa po 1 a pol hodine na striktno určenom mieste za prítomnosti pestúny. Keď pestúnke namietali, že to považujú za nedostatočné, povedala im, že ak jej návrh neprijmú, tak majú požiadať o úpravu styku súd. Preto opäť požiadali o pomoc právnu zástupkyňu otca a kolíznu opatrovníčku. Na dohodnuté stretnutie však pestúnka neprišla, nakoľko podľa jej vyjadrenia bola chorá aj ona aj dcérka, avšak nenavrhol ani iný termín stretnutia, kde by si dohodli styk s maloletou. Kolízna opatrovníčka sa na tomto stretnutí vyjadrila, že ona sama pestúnu niekoľkokrát poučila o tom, že aj podľa zákona majú rodičia maloletej právo stretávať sa s maloletou počas pestúnskej starostlivosti a tiež uviedla, že o tom bola pestúnka poučená aj sudkyňou na pojednávaní, keďže nerozumie prečo pestúnka takto reaguje. Matka si preto myslí, že pestúnka tým, že bráni rodičom stretávať sa s maloletou, nekoná v prospech maloletej a teda nebude ani vykonávať funkciu pestúny v záujme ich dcéry.

V odvolaní matka uviedla, že v súčasnej dobe žije spolu s otcom maloletej v rodinnom dome jeho otca v Čataji, kde majú k dispozícii samostatnú izbu a môžu užívať kuchyňu a ostatné príslušenstvo, tiež záhradu okolo domu. S otcom maloletej tam teraz pripravuje podmienky k tomu, aby tam mohla maloletá s nimi bývať. Majú podporu aj ostatnej rodiny, ktorá sa im snaží pomáhať, aby si mohli zariadiť veci tak, aby im bola maloletá vrátená do starostlivosti. Otec maloletej si v súčasnosti zabezpečuje príjem aspoň formou brigády a pokúša sa riadne zamestnať. Aj matka si už začala hľadať brigádu, resp. prácu na polovičný úväzok. Okrem toho majú zabezpečený príjem aj vo forme dávok v hmotnej núdzi. Matka sa vyjadrila, že otec maloletej jej v súčasnosti môže so starostlivosťou o dcéru pomáhať a dňa 10.3.2014 bol predvolaný na Okresný súd Bratislava II, kde bol informovaný, že už je vytýčený termín hlavného pojednávania v trestnej veci, vedenej proti nemu na deň 8.4.2014 a tiež komunikuje so svojím obhajcom, na základe čoho sa domnieva, že je možnosť, že nebude musieť opätovne nastúpiť do výkonu trestu odňatia slobody a preto by mohli žiť ako riadna usporiadaná rodina. Tieto skutočnosti matka nemohla uviesť pred prvostupňovým súdom a preto nemohlo byť na tieto skutočnosti pri zisťovaní skutkového stavu v danej veci prihliadnuté.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie otec maloletej prostredníctvom právnej zástupkyne, ktorý žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že uloží okresnému súdu preveriť závažné skutočnosti, uvedené v podanom odvolaní alebo napadnutý rozsudok zmeniť a návrh navrhovateľky zamietnuť s tým, že maloletá sa zveruje do osobnej starostlivosti jej rodičov. V odvolaní otec uviedol, že uvádza skutočnosti, ktoré neboli uvedené v prvostupňovom konaní a ktoré nemohol označiť a predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa a tiež namietal, že prvostupňový súd nevykonal všetky dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. V odvolaní uviedol, že podstatnú časť prvostupňového konania bol vo výkone trestu odňatia slobody, z ktorého bol prepustený dňa 16.1.2014 a to iba 5 dní pred posledným pojednávaním, na ktorom bolo rozhodnuté vo veci. Vzhľadom na túto skutočnosť nie vlastnou vinou nemal možnosť súdu uviesť tie skutočnosti, ktoré rozhodujúcim spôsobom menia skutkový stav, ustálený súdom prvého stupňa, z ktorého súd vychádzal pri rozhodnutí. Uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou je aktuálny zdravotný stav matky maloletej, jej sociálna situácia a jej schopnosť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú. Matka maloletej absolvovala úspešnú liečbu a v deň vyhlásenia rozsudku bola prepustená z ústavnej liečby. Podľa prepúšťacej správy, ktorú otec k odvolaniu pripojil je matka maloletej v stabilizovanom a zlepšenom stave a v súčasnosti je liečená už len ambulantne. Podľa vyjadrenia odborného lekára, pokiaľ matka bude dodržiavať doporučenú liečbu jej zdravotný stav jej v plnej miere umožňuje zabezpečovať

osobnú starostlivosť o maloletú. Matka má zároveň v súčasnosti vytvorené vyhovujúce podmienky na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloletú, pretože žije s otcom maloletej v spoločnej domácnosti v rodinnom dome jeho otca. Matka maloletej si plne uvedomuje, že v minulosti raz zlyhala pokiaľ ide o starostlivosť o maloletú, avšak túto negatívnu životnú skúsenosť a jej následky nielen chápe, ale predovšetkým je rozhodnutá svoje zlyhanie napraviť a v budúcnosti si plniť svoje rodičovské povinnosti riadne a zodpovedne. Je rozhodnutá v krátkom časovom úseku jednak vybudovať s maloletou citový vzťah, získať potrebné rodičovské zručnosti a prevziať osobnú starostlivosť o maloletú v plnej miere. Druhou závažnou skutočnosťou je, že osobnú starostlivosť o maloletú môže v súčasnosti vykonávať spoločne s matkou maloletej, aj otec maloletej a to až do nového právoplatného rozhodnutia o treste. Vzhľadom na skutkovú podstatu trestného činu, za ktorý bol odsúdený a dĺžku už vykonaného trestu odňatia slobody, existuje vysoká pravdepodobnosť, že v budúcnosti už nebude musieť nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody a teda bude môcť spolu s matkou maloletej zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú. Ďalšou rozhodujúcou skutočnosťou je záujem širšej biologickej rodiny maloletej poskytnúť pomoc a podporu v tom smere, aby bola maloletá vychovávaná svojimi biologickými rodičmi. Starí rodičia sú ochotní napomáhať rodičom maloletej v ich zložitej životnej situácii a v ich snahe o získanie maloletej do osobnej starostlivosti. Otec zdôraznil, že postoj celej rodiny je rovnako jednou z dôležitých okolností, majúcich vplyv na rozhodovanie o tom, či je zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky v záujme maloletej. Ďalšou významnou skutočnosťou je správanie sa pestúny k biologickým rodičom maloletej a jej postoj k tak závažnej otázke akou je styk maloletej s jej biologickými rodičmi. Otec nemal možnosť v prvostupňovom konaní túto rozhodujúcu skutočnosť ani len zistiť a ani preukázať. Následne po tom, ako bolo vo veci vydané rozhodnutie, mohol otec maloletej reálne zistiť, či navrhovateľka ako pestúnka bude konať v záujme maloletej, pokiaľ ide o otázku styku maloletej s jej biologickými rodičmi. Navrhovateľka sa k otázke styku maloletej s jej rodičmi stavia odmietavo a neochotne a to napriek k tomu, že bola o svojej povinnosti, umožniť rodičom styk s maloletou, poučená jednak sudkyňou v rámci prvostupňového konania, jednak kolíznou opatrovníčkou na spoločnom stretnutí dňa 31.1.2014. Po opakovanej snahe rodičov maloletej sa podarilo za pomoci kolíznej opatrovníčky s navrhovateľkou dohodnúť stretnutie rodičom maloletej v mesiaci február 2014 s tým, že následne bude uzavretá ďalšia dohoda. Rodičia maloletej pristúpili na všetky podmienky navrhovateľky, ale následne sa novú dohodu nepodarilo uzavrieť, nakoľko navrhovateľkou predložený iný návrh bol pre rodičov neakceptovateľný, pretože vôbec nebral do úvahy záujem a právo maloletej na tom, aby si postupne vybuďovala citový vzťah so svojimi rodičmi. Otec sa opätovne pokúsil zapojiť do riešenia daného prípadu a dohodol termín spoločného stretnutia s kolíznou opatrovníčkou na deň 7.3.2014, ale na toto stretnutie navrhovateľka neprišla, z dôvodu choroby a ďalšie stretnutie nenavrhol, čo otec považuje za nezáujem navrhovateľky túto závažnú otázku riešiť, pretože v prospech maloletej je, aby sa stretávala so svojimi vlastnými biologickými rodičmi. Postoj navrhovateľky k otázke styku maloletej s rodičmi považuje otec za neprofesionálny a z hľadiska záujmom maloletej za neakceptovateľný. Otec maloletej k odvolaniu pripojil prepúšťaciu správu matky zo dňa 21.1.2014, ošetrovateľskú prepúšťaciu správu zo dňa 21.1.2014, úradný záznam spísaný na ÚPSVaR Malacky zo dňa 31.1.2014, dohodu o styku, ktorá bola predložená pestúnkou, úradný záznam spísaný na ÚPSVaR Malacky zo dňa 7.3.2014.

K odvolaniu sa vyjadril Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky podaním zo dňa 18.3.2014 tak, že maloletá je v súčasnosti naviazaná na pani N., s rodičmi si len vytvára vzťah a preto je v záujme maloletej, aby bola zverená do pestúnskej starostlivosti pani N. a s rodičmi sa stretávala, zvykala si na nich a styk s nimi by sa postupne rozširoval. Po vytvorení si vzťahu s rodičmi si môžu rodičia podať návrh na súd na zrušenie pestúnskej starostlivosti.

K odvolaniu sa vyjadrila navrhovateľka podaním zo dňa 20.3.2014, ktorá navrhla, aby súd zamietol zverenie maloletej do osobnej starostlivosti rodičov, pretože zverenie maloletej rodičom by bolo v neprospech maloletej a trvala na zverení maloletej do jej pestúnskej starostlivosti. Žiadala, aby odvolací súd odvolaniu rodičov proti rozsudku okresného súdu nevyhovel. Vo vyjadrení navrhovateľka uviedla, že s rodičmi maloletej sa snaží od začiatku dohodnúť na stretávaní s maloletou. Právnu zástupkyňu otca ubezpečovala, že nechce rodičom brániť stretávať sa s dcérou, má skúsenosti z tejto oblasti a stretnutia musia prebiehať postupne s ohľadom na režim a záujem maloletej. Podmienky, ktoré jej rodičia predkladali podľa jej názoru neboli v záujme maloletej. Navrhla stretnutie v prítomnosti kolíznej opatrovníčky a dohodu sa podarilo uzavrieť v prítomnosti kolíznej opatrovníčky. Dňa 2.3.2014 bola s maloletou na pohotovosti a otca maloletej informovala o ochorení a zrušení stretnutia, ktoré bolo dohodnuté na deň 4.3.2014. Okrem toho o ochorení informovala aj právnu zástupkyňu, že maloletá je chorá s tým, že na dohodnutý termín nemôže prísť. Dohoda o styku je podpísaná na obdobie do

konca apríla. Komunikovala so starými rodičmi a rodičmi otca maloletej, boli v pravidelnom kontakte, navštevovali maloletú a posielala im aj fotky maloletej. Tvrdila, že nikdy nemala problém dohodnúť sa a stretnutie s matkou otca maloletej iniciovala a dohodla stretnutie. Maloletá bola u matky otca maloletej a u starých rodičov na návšteve. Zo strany matky sa ohľadne maloletej neinformoval nikto, ani počas umiestnenia maloletej do ústavnej starostlivosti. Matku maloletej telefonicky kontaktovala niekoľkokrát, ale matka nereagovala. Okrem toho uviedla, že maloletá na rodičov reaguje zdržanlivo a dožaduje sa jej prítomnosti. Rodičia maloletú nedokážu utíšiť a u maloletej sú viditeľné zmeny v správaní. Počas stretnutia dňa 18.3.2014 matku maloletej znervóznilo plakanie maloletej a nejaký čas odišla. Neskôr jej povedala, že nie je pripravená prevziať plnú zodpovednosť za starostlivosť o výchovu o maloletú. Z uvedených dôvodov navrhovateľka žiadala rozsudok potvrdiť.

Právna zástupkyňa otca maloletej podaním zo dňa 13.6.2014 zaslala súdu písomný dôkaz a to rozsudok Okresného súdu Bratislava II č.k. 5T/40/2011-80 zo dňa 22.05.2014, ktorým bol zrušený výrok o treste rozsudkom Okresného súdu Bratislava II spojený s výrokom o treste rozsudku Krajského súdu v Bratislave, na základe ktorého bol otcovi maloletej uložený trest odňatia slobody iba vo výmere 2 roky a 2 mesiace. Vzhľadom na novú výmeru trestu odňatia slobody a skutočnosť, že otec maloletej trest už ako odsúdený v tejto výmere vykonal, otec maloletej už do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpi a môže vykonávať spoločne s matkou maloletej osobnú starostlivosť o maloletú. Preto odpadol dôvod, ktorý bránil otcovi maloletej osobne sa starať o maloletú v dôsledku čoho nastala zmena okolností a nie je dôvod, aby bola maloletá zverená do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky, tak ako bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 21.1.2014.

Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Rodičia maloletej v podanom odvolaní namietali, že prvostupňový súd nevykonal všetky dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a tým neúplne zistil skutkový stav veci (§ 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života.

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach, alebo záväzkoch.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Ustanovenie § 1 Občianskeho súdneho poriadku upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 6 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963%20Zb.%25236'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O.s.p. v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Podľa § 157 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963%20Zb.%2523157'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva a nemožno to ani pri najväčšej snahe zistiť, z akých skutkových záverov okresný súd vychádzal, keď vo svojom stručnom odôvodnení rozsudku iba uviedol, že zverenie maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky je v jeho záujme.

V tej súvislosti treba zdôrazniť, že základnú úlohu vo výchove maloletého dieťaťa majú jeho rodičia. Výchova dieťaťa je nielen ich právom, garantovaným viacerými medzinárodnými európskymi aj vnútroštátnymi prameňmi, ale aj ich povinnosťou, ktorej sa nemôžu bez závažných právnych následkov svojvoľne zbaviť. Spôsobilosť mať dieťa nemožno nikomu obmedziť. Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň, zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 41 a tiež zaručuje dieťaťu právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne Dohovor o právach dieťaťa ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obsahom ich práva „vychovávať“ je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba a právo osobne sa o dieťa starať. Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o dieťa a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Zásahy do práva rodiča mať dieťa u seba možno vykonať len na základe zákona a rozhodnutím súdu. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba, napr. zadržanie, väzba rodiča, ochranná výchova, výchovné opatrenie, náhradná starostlivosť a pod., sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú. Rozhodnutie súdu o odlúčení rodiča a dieťaťa môže smerovať buď k zmene miesta pobytu dieťaťa, alebo k nútenej zmene miesta pobytu rodiča. V prípade dieťaťa prichádza do úvahy najmä aplikácia ustanovení Zákona o rodine, týkajúca sa výchovných opatrení, alebo náhradnej starostlivosti. Dohovor o právach dieťaťa v čl. 7 a čl. 9 zakotvuje právo každého dieťaťa pokiaľ je to možné poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť a v čl. 9 ukladá zmluvným štátom povinnosť zabezpečiť, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli. Obsahom práva rodiča mať dieťa u seba je právo rodiča osobne sa o dieťa starať a realizovať tak výchovu dieťaťa. Dieťa má zásadne bývať u svojich rodičov a možnosť spoločného života znamená pre rodiča a jeho dieťa základný element rodinného života. Právo mať dieťa u seba zahŕňa tiež oprávnenie rodičov brániť sa zásahom do tohto práva, t.j. požadovať dieťa späť od toho, kto ho neoprávnene zadržuje.

Zo stručného odôvodnenia rozsudku vyplýva, že vykonaným dokazovaním súd zistil, že rodičia nezabezpečujú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, matka je hospitalizovaná na psychiatrickej klinike, pre svoj nepriaznivý zdravotný stav a pre sociálnu situáciu na výživu dieťaťa neprispieva. Otec bol dňa 16.1.2014 (rozsudok bol vyhlásený dňa 21.1.2014, pozn. Krajského súdu) prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, na výživu maloletej neprispieval pre nepriaznivú sociálnu situáciu, v súčasnosti nemá vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú.

Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že významnú úlohu v procese hodnotenia dôkazov zohráva vnútorné presvedčenie súdu. Toto presvedčenie nemá predstavovať svojvoľu a nezodpovednosť súdu, ale naopak, malo by sa vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov, a to jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Zásada voľného hodnotenia dôkazov však má svoje limity. Jej kontrola sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v § 157 ods. 2 O.s.p., (alebo uznesenia v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.), pretože inštitút odôvodnenia je jednou z podstatných záruk kontroly výkonu súdnej moci, súdu je priamo uložená povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku (uznesenia) bolo presvedčivé. Odôvodnenie musí vyhovieť najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravných prostriedkov, ale tiež preto, že zákonné ustanovenia týkajúce sa spôsobu odôvodňovania rozsudkov (uznesení) súvisia s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivý proces.

Odvolací súd je toho názoru, že takýto záver súdu prvého stupňa nie je možné v odvolacom konaní preskúmať, pretože súd svoj záver vôbec neodôvodnil, ale ani bližšie neuviedol, z čoho a z akých skutkových a právnych záverov vychádzal pri rozhodnutí.

V stručnom odôvodnení rozsudku okresný súd vyslovil názor, že zverenie maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky je v jeho záujme.

Uvedenému zisteniu okresného súdu, ale nezodpovedá skutkový stav vyplývajúci z obsahu spisu a predložených listín.

Odvolačí súd vzhľadom na uvedené odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu a tomu predchádzajúce skúmanie dôvodnosti návrhu navrhovateľky na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti poukazuje na to, že pestúnska starostlivosť je jednou z foriem náhradnej rodinnej starostlivosti a predstavuje významný právny prostriedok pomáhajúci riešiť nepriaznivú životnú situáciu detí, o ktoré sa ich vlastní rodičia nestarajú buď z objektívnych dôvodov, alebo svoje rodičovské práva zneužívajú, či závažným spôsobom zanedbávajú.

Keďže základným predpokladom umiestnenia dieťaťa do náhradnej starostlivosti je chýbajúca, alebo nedostatočná starostlivosť zo strany rodičov, je potrebné pracovať s nimi, ponúknuť im pomoc smerujúcu k obnoveniu rodinného prostredia a hľadať možnosti návratu dieťaťa späť do jeho rodiny (Pavelková B., Kubíčková G., Čečotová V.: Zákon o rodine. Komentár s judikatúrou 1. vydanie Šamorín HEUREKA 2005, s. 136). Okrem toho na zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti nie je právny nárok, rozhoduje vždy súd. Teda dieťa môže byť zverené do pestúnskej starostlivosti len rozhodnutím súdu. K tomu treba zdôrazniť, že článok 9 Dohovoru o právach dieťaťa ustanovuje zmluvným štátom povinnosť zabezpečiť, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, iba ak príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom konaní určia, že takéto oddelenie je potrebné v záujme dieťaťa. Rovnako tiež článok 41 ods. 4 Ústavy SR ustanovuje, že práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

V zmysle článku 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

Podľa § 48 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom a spĺňa ustanovené predpoklady (ďalej len „pestún“).

Podľa § 48 ods. 2 Zákona o rodine pestúnom sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť podľa osobitného predpisu 10) a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude pestúnsku starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

Základnou hmotnoprávnou podmienkou na zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti je skutočnosť, že rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Súdy budú teda zisťovať, či je zabezpečovaná osobná starostlivosť o dieťa zo strany rodičov, v prípade, ak nie, z akých dôvodov, či nie je možné osvojenie dieťaťa, resp. iné výchovné opatrenie (R 28/1975).

Úlohou súdu, v konaní vo veci pestúnskej starostlivosti je predovšetkým zistiť, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady pestúnskej starostlivosti. Preto sa súd musí zaoberať tým, či výchova dieťaťa u rodičov nie je zabezpečená, z akých dôvodov, či ide o príčiny, ktoré budú zrejme dlhodobého charakteru. Súd musí venovať pozornosť tiež zisteniu okolností významných pre posúdenie spôsobilosti občana k výkonu pestúnskej starostlivosti a k výchove dieťaťa. Popri rodinných, ekonomických a bytových pomeroch takého občana pôjde predovšetkým o zistenie jeho morálnych a povahových vlastností, jeho pomeru k práci, vzťahu k rodine a k deťom, povesti na pracoviska i v mieste bydliska a pod. Ďalej je treba zisťovať i jeho zdravotný stav, a to telesný i duševný, hlavne či netrpí chorobou, ktorá by mohla ohroziť zdravie dieťaťa, alebo ktorá by vylučovala možnosť riadnej starostlivosti o dieťa a jeho citový, rozumový a mravný vývoj. Pretože výchovné prostredie tvoria i osoby, s ktorými žije budúci pestún v spoločnej domácnosti, je nevyhnutné aj primerané šetrenie o osobných pomeroch týchto osôb z uvedených hľadísk. V súlade so skutočnosťami, ktoré charakterizujú osoby pestúnov, i prostredie, v ktorom pestún žije, sú pre rozhodovanie o pestúnskej starostlivosti významné i niektoré skutočnosti týkajúce sa dieťaťa, a to napr. jeho vek, vekový rozdiel medzi dieťaťom a pestúnom, zdravotný stav dieťaťa, jeho povahové vlastnosti, vzťah k pestúnovi, sklony a záujmy dieťaťa, spôsob prípravy na budúce povolanie a pod. Významnou okolnosťou pre posúdenie vhodnosti pestúnskej starostlivosti je zdravotný stav dieťaťa. Vo väčšine prípadov súd vykonáva dôkazy správou o zdravotnom stave dieťaťa, ktoré má byť zverené do pestúnskej starostlivosti. Pri zverení dieťaťa do spoločnej pestúnskej starostlivosti manželom, alebo jednému z manželov, ktorý žije v spoločnej domácnosti s druhým manželom, súd musí tiež zistiť, či pomery v týchto manželstvách sú usporiadané, pretože pokiaľ majú pestúni vlastné deti, je potrebné tiež zisťovať, ako tieto svoje deti vychovali alebo vychovávajú. Až súhrnné zhodnotenie všetkých uvedených skutočností, ako i ďalších dôkazov, môže byť pre súd bezpečným podkladom pre záver, že pestúnska starostlivosť bude v záujme dieťaťa. Súd je preto povinný k zisteniu využiť všetky potrebné dôkazné prostriedky.

V súvislosti s povinnosťou súdu dostatočne zistiť skutkový stav veci, je potrebné zdôrazniť, že zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti je závažným rozhodnutím pre ďalší život dieťaťa a preto, aby mal súd pre svoje rozhodnutie dostatočné podklady, musí dbať predovšetkým o to, aby skutkový stav bol zistený čo najúplnejšie (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Súd preto musí venovať náležitú pozornosť zisťovaniu okolností, ktoré majú pre posúdenie veci význam, vykonávať potrebné dokazovanie, vyžiadať potrebné správy, vykonať podrobný výsluch budúcich pestúnov, zisťovať ich zdravotný stav a tiež ostatné skutočnosti odôvodňujúce zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti. Pestúnska starostlivosť je významným inštitútom rodinného práva a preto je potrebné v konaní dbať tiež o to, aby účastníci boli náležite poučení o význame a účele tejto starostlivosti z hľadiska príslušných ustanovení zákona. Okrem toho súdne rozhodnutie o pestúnskej starostlivosti musí zodpovedať ustanoveniam Zákona o rodine a jeho písomné vyhotovenie ustanoveniu § 157 Občianskeho súdneho poriadku.

Vyhodnotiac všetky vyššie uvedené osvedčené relevantné skutočnosti a okolnosti daného prípadu, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade neboli naplnené podmienky pre rozhodnutie súdu o návrhu na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky a námietka v podanom odvolaní, o nedostatočne zistenom skutkovom stave bola dôvodná.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov - otca i matky. Zároveň je však potrebné podotknúť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobejším nezhodám, príp. obaja alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti inej osoby, v prvom rade inej blízkej osoby, čoho cieľom je ušetriť dieťa negatívne vplyvu stresujúceho prostredia. Zároveň je dôležité, aby zostal zachovaný čo najužší kontakt medzi dieťaťom a jeho rodičmi, ktorý možno zabezpečiť čo najširšou úpravou styku jeho rodičov s dieťaťom.

Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa nezodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu účastníkov na spravodlivé súdne konanie.

Odvolací súd zastáva názor, že závery súdu prvého stupňa vychádzajú z neúplne zisteného skutkového stavu, ktorého správnosť záverov matka svojim odvolaním dôvodne spochybňuje.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva (v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv a to napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách ustanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), predkladať a označovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 O.s.p.), právo na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)). Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je irelevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušujú ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa článku 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, ktoré majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05 a tiež Kraska c. Švajčiarsko).

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z článku 46 a naśl. Ústavy a článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p.), pritom spravodlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby jeho závery, ku ktorým na základe zhodnotenia skutkového stavu veci dospel boli prijateľné, racionálne a v neposlednom rade aj spravodlivé a najmä presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p., IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 332/09).

Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Pri hodnotení dôkazov ide o činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

Okresný súd svoj záver odôvodnil stručne bez presvedčivých právnych záverov, ktoré bolo nutné zodpovedať s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Takéto odôvodnenie potom prirodzene vzbudzuje dôvodné pochybnosti najmä o presvedčivosti a spravodlivosti rozhodnutia súdu.

Arbitrárnosť rozhodnutia môže byť kvalifikovaná buď ako rovnocenná konkurencia viacerých protichodných právnych názorov vyslovených súdom, alebo situácia, v ktorej súd svoj jediný právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy. Práve o druhý z prípadov arbitrárnosti v danej veci ide. Doterajšie dôvody, ktoré použil okresný súd pre záver o dôvodnosti návrhu navrhovateľky, zostávajú neúplnými v tom zmysle, že vo všeobecnej argumentačnej rovine, ale i v konkrétnostiach posudzovaného prípadu, zostávajú nezodpovedané zo všetkých (potrebných) zákonných hľadísk, sú tak nepresvedčivými v tom, či je dôvodný návrh navrhovateľky na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Aj Európsky súd pre ľudské práva formuloval viaceré zásady odôvodnenia rozsudkov, z ktorých vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987, Ruiz Torija a Hiro Blani c. Španielsko). Odôvodnenie pritom musí vyhovovať najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravného prostriedku, ale ako bolo uvedené, súvisí aj s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie.

Samotné rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov súdneho konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, jasnosť a súlad skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázať a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj skutkový a naň nadväzujúci právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok nemožno považovať za preskúmateľný.

Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa nezodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu účastníkov na spravodlivé súdne konanie.

Pri takomto nepreskúmateľnom odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, nemôže odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdiť (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a ani zmeniť (§ 220 O.s.p.), ale iba zrušiť (§ 221 ods. 1 O.s.p.), a okrem toho takéto rozhodnutie súdu, nemôže obstať z hľadiska požiadavky správnosti rozhodnutia a musí byť zrušené.

Preto bolo postupom súdu prvého stupňa porušené právo odvolateľov na spravodlivé súdne konanie, čím im súd odňal možnosť konať pred súdom. Matka a tiež otec tak v podanom odvolaní dôvodne namietali odvolací dôvod, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci podľa § 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu vyplýva, že jeho formálna a obsahová štruktúra je pomerne nejasná a nezrozumiteľná vo vzťahu tak k skutkovým zisteniam, ako aj k právnym záverom vedúcim k vyhoveniu návrhu navrhovateľky. Spôsob a súslednosť formulácie celého odôvodnenia uznesenia nezodpovedá v každom smere pravidlám jasného vyjadrovania lexikálnym a štylistickým hľadiskám. Záver súdu prvého stupňa, vyodený z vymenovaných dôkazov, bez dôkladnej a jasnej analýzy chronológie ich časových následností a súvislostí, je nepresvedčivý. Následný právny záver, bez vyloženia aplikovaných právnych predpisov vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam danej veci, je tiež nepresvedčivý a nepreskúmateľný.

So zreteľom na to, že v konaní došlo k odňatiu možnosti odporcu konať pred súdom, pretože okresný súd svoje rozhodnutie, vyplývajúce zo záveru, že návrh navrhovateľky je dôvodný, neodôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., čo malo za následok nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, Krajský súd v Bratislave zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.